

Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit

woningbouwprojecten en onderwijshuisvesting gemeente Beekdaelen

Besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beekdaelen tot vaststelling van de *Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit woningbouwprojecten en onderwijshuisvesting gemeente Beekdaelen*.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beekdaelen;

gelet op artikel 160, eerste lid, aanhef en onder d, van de Gemeentewet, artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, en de artikelen 7.21 tot en met 7.23, en tabel 3 en 4 van bijlage 3, van de Systeemcode Elektriciteit 2026;

besluit vast te stellen de volgende beleidsregels:

Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit

woningbouwprojecten en onderwijshuisvesting gemeente Beekdaelen

Artikel 1. Definities

Op deze beleidsregels zijn de definities uit artikel 1.1 van de Energiewet en uit de Systeemcode Elektriciteit 2026 van toepassing.

In aanvulling op het eerste lid, wordt in deze beleidsregels verstaan onder:

- **bestuursverklaring:** door of namens het college afgegeven verklaring als bedoeld in artikel 7.21, derde en vierde lid, van de Systeemcode Elektriciteit 2026;
- **BOPA:** buitenplanse omgevingsplanactiviteit als bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet, zijnde een activiteit, inhoudende:
 - a. een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het verboden is deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, of
 - b. een andere activiteit die in strijd is met het omgevingsplan;
- **civielrechtelijke overeenkomst:** koopovereenkomst, anterieure overeenkomst, erfpachtovereenkomst of iedere andere overeenkomst als bedoeld in tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026 waaruit blijkt dat het project binnen een bepaalde tijd start;
- **college:** college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beekdaelen;
- **congestiegebied:** gebied binnen de gemeente waarvoor de netbeheerder heeft vastgesteld dat de transportcapaciteit op het elektriciteitsnet ontoereikend is als bedoeld in artikel 7.18 van de Systeemcode Elektriciteit 2026;
- **definitieve vaststelling van de volgordelijst:** het besluit van het college waarmee de volgordelijst voor een indieningsvenster definitief wordt vastgesteld, voorafgaand aan het indienen van de prioriterings- en transportverzoeken bij de netbeheerder;
- **netbeheerder:** distributiesysteembeheerder als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet die het distributiesysteem voor elektriciteit beheert in het congestiegebied;
- **Onderwijsvoorziening:** voorzieningen voor de huisvesting van scholen, voor zover de realisatie hiervan valt onder de wettelijke zorgplicht van gemeenten en schoolbesturen ten behoeve van door de overheid bekostigd onderwijs.

- **peildatum:** de bij de openstelling van een indieningsronde bekendgemaakte datum waarop de voor de beoordeling benodigde gegevens en bewijsstukken compleet in het projectdossier aanwezig moeten zijn;
- **project:** realisatie van een basisbehoefte, zijnde de functie woonbehoefte of onderwijshuisvesting als bedoeld in tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026;
- **projectlocatie:** locatie waar het project zal worden ontwikkeld;
- **projectontwikkelaar:** een rechtspersoon, stichting, vereniging of natuurlijke persoon die een project realiseert of initieert;
- **prioriteringsverzoek:** verzoek om prioriteit bij de toewijzing van transportcapaciteit als bedoeld in artikel 7.21 van de Systeemcode Elektriciteit 2026;
- **projectdossier:** geheel van documenten ter onderbouwing van een prioriteringsverzoek en transportverzoek;
- **transportcapaciteit:** capaciteit voor het transport van elektriciteit op het distributienet;
- **transportverzoek:** verzoek tot het verzorgen van transport van elektriciteit als bedoeld in artikel 3.46, eerste lid, van de Energiewet;
- **volgordelijst:** de door de gemeente vastgestelde rangordelijst van projecten conform tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026, waarvoor de gemeente prioriteringsverzoeken indient bij de netbeheerder;
- **woonbehoefte:** de bouw en renovatie van woningen, daarbij inbegrepen collectieve woonvormen, alsmede daaraan gekoppelde collectieve voorzieningen en kleinschalige onlosmakelijk verbonden activiteiten, een en ander overeenkomstig de definitie op grond van bijlage 22 bij artikel 7.0a, tabel 3 van de Netcode Elektriciteit 2026.

Artikel 2. Toepassingsbereik

1. Deze beleidsregels zijn van toepassing op de plaatsing van projecten op de volgordelijst. Het gaat daarbij zowel om projecten van projectontwikkelaars als om projecten die de gemeente zelf realiseert of initieert.
2. Als een project de gemeentegrens overschrijdt, treedt de gemeente in overleg met de betreffende buurgemeente over wie het project opneemt op haar volgordelijst, waarbij de hoofdregel geldt dat de gemeente waarbinnen het project hoofdzakelijk is gelegen het project opneemt op haar volgordelijst.
3. Bij strijdigheid tussen deze beleidsregels en een bijlage, formulier, rekenprotocol of ander document dat in deze beleidsregels wordt genoemd, prevaleert de tekst van deze beleidsregels.

Artikel 3. Doel

1. Deze beleidsregels hebben tot doel:
 - a. het uitwerken van de gemeentelijke bevoegdheid tot eerder aanvragen van transportcapaciteit en prioritering zoals aan de gemeente toegewezen in de Systeemcode Elektriciteit 2026;
 - b. het bijdragen aan de realisatie van woonbehoefte en onderwijshuisvesting in congestiegebieden, in uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht voor voldoende woongelegenheden en onderwijshuisvesting, die de grondslag vormt voor de opname van deze basisbehoeften in categorie 3 van het prioriteringskader van de Systeemcode Elektriciteit 2026;
 - c. het waarborgen van een transparante, gelijke, objectieve en niet-discriminatoire verdeling van posities op de volgordelijst, in overeenstemming met de Didam-jurisprudentie (ECLI:NL:HR:2021:1778 en ECLI:NL:HR:2024:1661);
 - d. het beperken van aansprakelijkheidsrisico's voor de gemeente als aanvrager van transportcapaciteit bij de netbeheerder, in het bijzonder het risico van schadevergoedingsclaims wegens ongelijke behandeling van projectontwikkelaars; en
 - e. het bieden van rechtszekerheid over de wijze waarop de gemeente haar bevoegdheid als aanvrager van prioritering van transportcapaciteit uitoefent.
2. Opname van een project op de volgordelijst resulteert in een inspanningsverplichting van de gemeente om zich aantoonbaar in te spannen om transportcapaciteit voor het betreffende project te verkrijgen bij de netbeheerder, zonder dat de gemeente de beschikbaarheid of toewijzing van prioritering en transportcapaciteit garandeert.

Artikel 4. Gelijke behandeling projecten

1. Een project waarbij de gemeente zelf opdrachtgever is, wordt op basis van dezelfde regels beoordeeld als projecten van projectontwikkelaars.
2. Een gemeentelijk project geniet geen voorrangspositie, tenzij een hogere positie op grond van de prioriteringsregels dit rechtvaardigt.
3. De gemeente motiveert op transparante wijze de positie van gemeentelijke projecten op de volgordelijst.

Artikel 5. Procedure verzoek opname volgordelijst

1. De periode voor het indienen van een verzoek tot plaatsing van een project start met het van kracht worden van deze beleidsregels.
2. Het in het eerste lid bedoelde verzoek kan worden ingediend tot en met 13 september 2026.

Artikel 6. Opname op de volgordelijst op verzoek projectontwikkelaar

1. De projectontwikkelaar zorgt voor een volledig projectdossier van een project bij een verzoek tot opname op de volgordelijst, waarbij hij voor het indienen van het verzoek gebruikmaakt van het daartoe beschikbaar gestelde formulier.
2. De gemeente stuurt binnen twee werkdagen een ontvangstbevestiging van het verzoek waarbij tevens wordt gewezen op de in artikel 14 genoemde geschillenregeling.
3. Een verzoek dat onvolledig is, wordt niet in behandeling genomen. De gemeente stelt de projectontwikkelaar hiervan schriftelijk binnen vijf werkdagen na ontvangst van het verzoek in kennis en informeert de projectontwikkelaar over de al dan niet bestaande mogelijkheid om het dossier nog aan te vullen. Ook voor aanvullingen geldt de in artikel 5, tweede lid, genoemde datum, dan wel de toepasselijke peildatum, als uiterste termijn.
4. Toewijzing op de volgordelijst is project en projectlocatie gebonden. Een verkregen toewijzing wordt niet overgeheveld naar een ander project of andere projectlocatie. Daarvoor moet een nieuw verzoek worden ingediend.

Artikel 7. Opname op de volgordelijst van eigen projecten

1. De gemeente zorgt voor een volledig projectdossier van een project dat zij initieert of realiseert voor opname op de volgordelijst.
2. Toewijzing op de volgordelijst is project en projectlocatie gebonden. Een verkregen toewijzing wordt niet overgeheveld naar een ander project of andere projectlocatie.

Artikel 8. Bestuursverklaring

1. De bestuursverklaring maakt onderdeel uit van het projectdossier en bevat:
 - a. een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat de gevraagde transportcapaciteit noodzakelijk is voor de taken in de omschrijving van woonbehoefte algemeen en collectief, dan wel onderwijshuisvesting, bedoeld in tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026;
 - b. een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat de gevraagde transportcapaciteit noodzakelijk is om te starten met de activiteiten of de taken, bedoeld in tabel 3 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026, en niet kan starten zonder de gevraagde transportcapaciteit;
 - c. een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat de activiteit op korte termijn, na toekenning van de gevraagde transportcapaciteit en, voor zover van toepassing, na de realisatie van de aansluiting, zal starten;
 - d. een verklaring dat de bewijsstukken, bedoeld in tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026, compleet zijn;
 - e. een verklaring dat de bestuursverklaring naar waarheid is ingevuld;
 - f. instemming met het feit dat de met prioriteit toegekende transportcapaciteit wordt afgenomen als de verklaring niet naar waarheid is ingevuld of als er sprake is van vervalsing van de bewijsstukken genoemd in tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026;
 - g. als sprake is van kleinschalige onlosmakelijk verbonden activiteiten, een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat deze activiteiten nodig zijn om de woonbehoefte of de onderwijshuisvesting te realiseren.

- h. als sprake is van collectieve voorzieningen, een deugdelijke motivering waaruit blijkt dat deze voorzieningen nodig zijn voor de woonfunctie.

Artikel 9. Rangordebepaling volgordelijst

De gemeente bepaalt de rangorde op de volgordelijst stapsgewijs op basis van de volgende stappen en legt de uitkomst daarvan schriftelijk vast:

Stap 1: start bouw

Als eerste stap vindt een rangschikkingsplaats op basis van de maand van start bouw, waarbij een project hoger wordt gerangschikt als de bouw eerder start. Hierbij moet de maand van start bouw voldoende concreet zijn onderbouwd, waarbij gemeentelijke standaard doorlooptijden het uitgangspunt zijn (start bouw 21 maanden ná principebesluit óf 27 maanden vanaf indienmoment principeverzoek).

Stap 2: projectrijpheid

Na de rangschikking van stap 1 stelt de gemeente de projectrijpheid van het project vast op basis van de beschikbare documenten in een onder rangorde van één tot en met acht:

Rangorde: Beschikbare documenten:

Rangorde	Beschikbare documenten
1	Er is een civielrechtelijke overeenkomst, en een onherroepelijk omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit verleend voor de projectlocatie.
2	Er is een civielrechtelijke overeenkomst, en een onherroepelijk omgevingsplan vastgesteld of onherroepelijke omgevingsvergunning voor en BOPA verleend voor de projectlocatie.
3	Er is alleen een onherroepelijke omgevingsvergunning verleend voor de projectlocatie.
4	Er is alleen een civielrechtelijke overeenkomst.
5	Er is alleen een omgevingsplan vastgesteld of omgevingsvergunning voor een BOPA verleend voor de projectlocatie.
6	Het college heeft een positief principebesluit genomen voor de ontwikkeling van de projectlocatie.
7	Er is een ontvankelijke principeraanvraag ingediend voor de ontwikkeling van de projectlocatie.
8	Er zijn andere bewijsstukken waardoor een project in aanmerking komt voor prioritering zoals een intentieovereenkomst of besluit om tot ontwikkeling te komen.

Stap 3: maatschappelijk belang

Binnen de op basis van de stappen 1 en 2 gemaakte onderverdeling vindt een onderverdeling plaats op basis van het maatschappelijk belang, waarbij een project hoger wordt gerangschikt als

het voldoet aan één of meer van de volgende eisen:

- a. het betreft een onderwijsinstelling;
- b. de projectlocatie is een transformatielocatie waarbij een ruimtelijk of maatschappelijk bestaande functie plaatsmaakt voor een woonfunctie;
- c. het voorziet in de huisvesting voor bijzondere doelgroepen (ouderen, zorgbehoevenden, statushouders, spoedzoekers).
- d. het aandeel sociale huur, sociale koop of midden huurwoningen conform de jaarlijks landelijk vastgestelde koopprijs/huurprijsgrenzen bedraagt meer dan 20%.

Indien projecten na toepassing van bovenstaande eisen nog steeds gelijk eindigen, worden deze gerangschikt op basis van de volgorde van de eisen. Eis a weegt daarbij het zwaarst, gevolgd door b, c en d.

Indien projecten vervolgens nog steeds gelijk eindigen, worden deze gerangschikt naar het aantal te realiseren woningen of leerlingenaantal. Projecten met een groter woning- of leerlingenaantal worden hoger gerangschikt.

Stap 4: datum oplevering

Binnen de op basis van de stappen 1 tot en met 3 gemaakte onderverdeling vindt een onderverdeling plaats op basis van de verwachte opleverdatum, waarbij een project hoger wordt gerangschikt als de verwachte oplevering eerder plaatsvindt.

Artikel 10. Loting bij gelijke rangordebepaling volgordelijst

1. Als twee of meer projecten op basis van de artikel 9 dezelfde positie behalen, bepaalt de gemeente de onderlinge volgorde door middel van een openbare loting.
2. De loting vindt plaats op een vooraf bekendgemaakte datum en locatie.
3. Betrokken projectontwikkelaars worden tijdig uitgenodigd om de loting bij te wonen.
4. De uitkomst van de loting is bindend. De gemeente legt de uitkomst schriftelijk vast.

Artikel 11. Transparantie en motivering

1. De gemeente motiveert de vastgestelde volgordelijst transparant en toetsbaar door per project de toepassing van de artikel 9 en eventuele loting te vermelden.
2. Op verzoek van de projectontwikkelaar verstrekt de gemeente een schriftelijke toelichting op de positie die aan zijn project is toegekend. In de brief wordt vermeld dat de toelichting geen besluit is in de zin van artikel 1:3 Awb.

Artikel 12. Regionale afstemming en gemeentelijke terugvaloptie

1. Het college (in persoon van de afdelingsmanager) stelt de volgorde van projecten vast. Daarbij spant de gemeente zich in om met de andere gemeenten binnen het relevante congestiegebied tijdig tot een regionaal afgestemde volgorde van projecten te komen.
2. Een regionale volgorde wordt uitsluitend toegepast mits uiterlijk op de in de openstellingsbekendmaking genoemde peildatum schriftelijke regionale afspraken zijn vastgesteld over:
 - a. de deelnemende gemeenten en projecten;
 - b. de toepasselijke beoordelingscriteria en bewijsstukken;
 - c. het bevoegde bestuurlijke orgaan en de besluitvormingsprocedure;
 - d. de wijze waarop de regionale volgorde wordt vastgesteld en bekendgemaakt; en

- e. de behandeling van verschillen van inzicht en wijzigingen.
- 3. Indien de in het tweede lid bedoelde afspraken niet tijdig of niet volledig tot stand zijn gekomen, stelt de gemeente zelfstandig de volgorde vast van de projecten waarvoor de gemeente Beekdaalen de aanvraag bij de netbeheerder indient. Daarbij wordt uitsluitend de overeenkomstig deze beleidsregels vastgestelde gemeentelijke volgordelijst toegepast.
- 4. Het ontbreken van regionale overeenstemming schort de bevoegdheid en verantwoordelijkheid van het college om een aanvraag tijdig in te dienen niet op en leidt niet tot uitstel van een gemeentelijk indieningsmoment.
- 5. Voor een gemeentegrensoverschrijdend project of een project waarvan de aansluiting aantoonbaar gevolgen heeft voor de prioritering van projecten van een andere gemeente, spant de gemeente zich in om tijdig overleg te voeren met de desbetreffende gemeente(s). Indien dit overleg niet tijdig tot overeenstemming leidt, is het derde lid van toepassing voor zover het een door Beekdaalen in te dienen aanvraag betreft.
- 6. De gemeente maakt uiterlijk op de peildatum bekend of een regionale volgorde dan wel de gemeentelijke volgordelijst wordt toegepast, onder vermelding van de toepasselijke afspraken en criteria.

Artikel 13. Bekendmaking volgordelijst

- 1. De gemeente maakt de vastgestelde volgordelijst openbaar via de gemeentelijke website en het Elektronisch Gemeenteblad, uiterlijk twee weken voor de datum (17 september 2026) van indiening bij de netbeheerder.
- 2. Op de gepubliceerde volgordelijst staat per project vermeld: de projectnaam, de locatie, het aantal woningen dan wel de aard van de onderwijsvoorziening en de positie op de lijst.

Artikel 14. Geschillenregeling

- 1. Een projectontwikkelaar die het niet eens is met:
 - a. de afwijzing van een verzoek tot plaatsing op de volgordelijst; of
 - b. de positie van een project op de volgordelijst, kan binnen tien dagen na bekendmaking daarvan een gemotiveerd geschil voorleggen aan het college.
- 2. Het geschil bevat ten minste:
 - a. de naam en contactgegevens van de indiener;
 - b. de aanduiding van het project waarop het geschil betrekking heeft;
 - c. de gronden van het geschil; en
 - d. de gegevens en bescheiden waarop de indiener zich beroept.
- 3. Het college beoordeelt het geschil aan de hand van deze beleidsregels en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur die op grond van artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn.
- 4. Het college kan de indiener en andere betrokkenen in de gelegenheid stellen het geschil mondeling toe te lichten.
- 5. Het college neemt binnen twintig werkdagen na ontvangst van het geschil een gemotiveerd standpunt in en stelt de indiener daarvan schriftelijk in kennis. In de brief wordt vermeld dat het standpunt geen besluit is in de zin van artikel 1:3 Awb.
- 6. Als het college aanleiding ziet de volgordelijst te wijzigen, stelt het de gewijzigde volgordelijst vast en maakt deze bekend overeenkomstig artikel 13.

7. Totdat het college overeenkomstig het vijfde lid een standpunt heeft ingenomen, worden voor het betreffende project geen prioriteringsverzoeken of transportverzoeken bij de netbeheerder ingediend. Lopende geschillen hebben geen invloed op de indiening van verzoeken voor andere projecten.
8. Deze geschillenregeling laat de mogelijkheid onverlet een geschil voor te leggen aan de bevoegde burgerlijke rechter.

Artikel 15. Wijziging en intrekking van de volgordepositie

1. De gemeente kan de positie van een project op de volgordelijst wijzigen of intrekken als:
 - a. de projectontwikkelaar aantoonbaar onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt;
 - b. het project naar het oordeel van de gemeente aantoonbaar niet meer voor realisatie in aanmerking komt;
 - c. de projectontwikkelaar het project heeft gewijzigd en dit een herbeoordeling vergt;
 - d. het project naar het oordeel van de gemeente onuitvoerbaar is geworden.
2. Een herbeoordeling na wijziging van het project kan betekenen dat het project een andere (hogere of lagere) plek op de volgordelijst zal krijgen.
3. De gemeente stelt de intrekking of wijziging vast en stelt de projectontwikkelaar hiervan onverwijld in kennis.
4. Wijzigen op grond van dit artikel is slechts mogelijk zolang de volgordelijst nog niet door de gemeente is ingediend bij de netbeheerder.

Artikel 16. Indienen verzoek conform volgordelijst

1. De gemeente verzoekt de netbeheerder conform de positie op de volgordelijst het prioriteringsverzoek en transportverzoek in behandeling te nemen. Indien voor een project een geschil als bedoeld in artikel 14 aanhangig is, wordt uitsluitend de indiening van dat project opgeschort totdat over het geschil een standpunt is ingenomen.
2. De gemeente dient uitsluitend prioriteringsverzoeken en transportverzoeken in indien de projectontwikkelaar akkoord is gegaan met de financiële dekking zoals opgenomen in artikel 17 en de bestuursverklaring en het aanvraagformulier.
3. De gemeente stemt het indienen van de prioriteringsverzoeken af met de andere gemeenten binnen het congestiegebied zodat het verzoek met de hoogste rangorde op grond van de in het artikel 9 en 10 genoemde criteria binnen het congestiegebied ook bovenaan de lijst van de netbeheerder komt.

Artikel 17. Financiële dekking

1. Alle projectgebonden kosten en eventuele meerkosten, aanbatalingen en afrekeningen en overige financiële risico's die samenhangen met de aanvraag en de beoogde netaansluiting komen voor rekening van de projectontwikkelaar.
2. De projectontwikkelaar verricht de aanbataling per aangevraagde aansluiting op verzoek van de gemeente na ontvangst van een offerte van de netbeheerder. De gemeente is hierover niet aansprakelijk tegenover de netbeheerder.

Artikel 18. Hardheidsclausule

Het college handelt overeenkomstig deze beleidsregels, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met deze beleidsregels te dienen doelen.

Artikel 19. Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking op de dag na bekendmaking in het Elektronisch Gemeenteblad.

Artikel 20. Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als de: *Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit woningbouwprojecten en onderwijshuisvesting gemeente Beekdaelen*.

Aldus vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beekdaelen op 25-08-2026.

De burgemeester,

De secretaris,

Toelichting

bij het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beekdaelen tot vaststelling van de Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit woningbouwprojecten en onderwijshuisvesting gemeente Beekdaelen

Algemeen

Inleiding

Met deze beleidsregels geeft de gemeente Beekdaelen invulling aan de wijze waarop zij omgaat met haar op grond van de Systeemcode Elektriciteit 2026 en de Energiewet bestaande bevoegdheid om prioriteringsverzoeken en transportverzoeken in te dienen bij de netbeheerder voor de functies woonbehoefte en onderwijshuisvesting.

Aanleiding

Netbeheerders hebben onvoldoende elektriciteitstransportcapaciteit om alle aanvragen voor nieuwe of zwaardere aansluitingen te voldoen. Voor onder andere woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten heeft dit concrete gevolgen. Projecten die planologisch gereed zijn, komen niet van de grond door een gebrek aan beschikbare aansluiting. In veel regio's dreigen projecten vertraging op te lopen of te stranden.

Netbeheerders kenden transportcapaciteit tot voor kort toe op volgorde van binnenkomst, het zogenaamde 'first come, first served'-principe. Dit systeem houdt echter niet genoeg rekening met de maatschappelijke urgentie van bepaalde projecten en de behoefte om die voorrang te verlenen. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) heeft daarom op 2 december 2025 het Codebesluit prioriteringsruimte transportverzoeken vastgesteld (gepubliceerd in Staatscourant 2025, nr. 42323, in werking getreden op 1 januari 2026). Dit Codebesluit verplicht netbeheerders om in congestiegebieden af te wijken van het 'first come, first served'-beginsel en in plaats daarvan te werken met landelijke voorrangsregels op basis van maatschappelijk belang. Binnen de prioriteringscategorieën 2 en 3, evenals voor niet-prioritaire partijen, blijft 'first come, first served' bestaan, waarbij de datum van aanvraag van transportcapaciteit leidend is. Dit kader is later opgenomen in de Systeemcode Elektriciteit 2026 en aangevuld tot het nu geldend recht.

De Systeemcode Elektriciteit 2026 onderscheidt drie prioriteitscategorieën:

1. Netcongestieverzachters — partijen die direct bijdragen aan het vergroten van de beschikbare netcapaciteit;
2. Veiligheid — partijen waarvan het niet aansluiten een directe bedreiging vormt voor de nationale veiligheid of volksgezondheid;
3. Basisbehoeften — partijen die voorzien in een eerste levensbehoefte, waaronder woonbehoefte en onderwijshuisvesting.

Vanaf 1 juli 2026 worden groot- en kleinverbruikers in één en dezelfde rangorde beoordeeld. Er is geen overgangperiode voorzien: alle aanvragen worden vanaf dat moment aan de nieuwe voorrangsregels getoetst.

Gemeenten kunnen vanaf 1 oktober 2026 gebruikmaken van de werkwijze 'Eerder aanvragen in het planproces'. Deze werkwijze stelt gemeenten in staat om al in een vroeg planingsstadium transportcapaciteit te reserveren voor onder meer woningbouw, ook al voordat een ontwikkelaar definitief betrokken is. De bewijsvereisten voor dit aanvragen zijn hiervoor specifiek op gemeenten toegesneden (tabel 4 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026).

Als aanvrager van transportcapaciteit ten behoeve van derden, bevindt de gemeente zich in een dubbele rechtsrelatie. Enerzijds als contractpartij jegens de netbeheerder, anderzijds met projectontwikkelaars en andere initiatiefnemers die aanspraak maken op die capaciteit. Hoewel het

aanvragen van transportcapaciteit een privaatrechtelijke bevoegdheid is, moet de gemeente daarbij op grond van artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek de beginselen van behoorlijk bestuur in acht nemen, en met name het gelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel. De Hoge Raad heeft dit bevestigd in de Didam-arresten (ECLI:NL:HR:2021:1778 en ECLI:NL:HR:2024:1661).

De VNG heeft gemeenten bij ledenbrief van 16 april 2026 opgeroepen vóór 1 oktober 2026 beleidsregels vast te stellen, zodat aanvragen op die datum gereed zijn voor indiening. De onderhavige beleidsregels zijn opgesteld om een juridisch houdbaar vertrekpunt te bieden voor de inrichting van de gemeentelijke aanvraagrol.

Doelstelling

De doelstelling van deze beleidsregels is om de gemeentelijke bevoegdheid tot het aanvragen van elektriciteitstransportcapaciteit voor woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten op een transparante, objectieve en niet-discriminatoire wijze in te richten. De gemeente geeft daarmee uitvoering aan haar taak om te voorzien in voldoende woongelegenheden en onderwijshuisvesting. Deze taak kan in gebieden met netcongestie niet meer vanzelfsprekend tot uitvoering worden gebracht.

De gemeente heeft via de Systeemcode Elektriciteit 2026 de mogelijkheid om als aanvrager vroeg in het planproces transportcapaciteit te reserveren. Deze aanvragen hebben gevolgen voor de verdeling van schaarse transportcapaciteit door de netbeheerder. Gelet op de impact op deze schaarsteverdeling is een transparante, objectieve en niet-discriminatoire werkwijze vereist op grond van artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. Deze beleidsregels voorzien daarin.

Verhouding tot andere regelgeving

De beleidsregels zijn vastgesteld op grond van artikel 160, eerste lid, aanhef en onder d, van de Gemeentewet (bevoegdheid tot privaatrechtelijke rechtshandelingen), artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht (bevoegdheid tot het vaststellen van beleidsregels), de artikelen 7.21 tot en met 7.23 en tabel 3 en 4 van bijlage 3 van de Systeemcode Elektriciteit 2026 (het ACM-prioriteringskader), en artikel 14 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek (de wettelijke grondslag van het gelijkheidsbeginsel bij privaatrechtelijk handelen).

De beleidsregels vullen het ACM-prioriteringskader aan op het niveau van de gemeente. Zij bepalen niet welke projecten prioriteit krijgen ten opzichte van andere aanvragers bij de netbeheerder — dat is de exclusieve bevoegdheid van de netbeheerder — maar regelen de interne gemeentelijke rangschikking die bepaalt welke verzoeken de gemeente indient en in welke volgorde. De beleidsregels laten de bevoegdheden op grond van de Omgevingswet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Huisvestingswet onverlet.

Inspraak

Bij het opstellen van deze beleidsregels is geen inspraakprocedure gevolgd. De aansprakelijkheidsrisico's voor de gemeente als gevolg van het niet tijdig vaststellen van beleidsregels met betrekking tot de aanvraag van prioriteit voor transportcapaciteit maken dat sprake is van spoedeisend belang bij het vaststellen van deze beleidsregels, waardoor inspraak niet kon worden afgewacht.

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 1. Definities

De begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt hebben dezelfde betekenis als in de Energiewet en de Systeemcode Elektriciteit 2026. De in die regelingen gedefinieerde begrippen worden dan ook niet opnieuw gedefinieerd in deze beleidsregels. De definitie van 'project' omvat zowel woonbehoefte als onderwijshuisvesting, die beide als basisbehoefte in categorie 3 van het

prioriteringskader vallen. De begrippen definitieve vaststelling van de volgordelijst, onderwijsvoorziening en peildatum zijn toegevoegd.

Artikel 2. Toepassingsbereik

Door het toepassingsbereik helder af te bakenen wordt voorkomen dat deze beleidsregels worden toegepast op situaties waarvoor zij niet zijn geschreven. De gemeente vervult bij de werkwijze 'Eerder aanvragen' een intermediaire rol tussen netbeheerder en marktpartijen. De gemeente kent binnen haar gemeentegrenzen mogelijk meerdere congestiegebieden; per congestiegebied wordt een afzonderlijke volgordelijst vastgesteld.

Het vierde lid bepaalt dat deze beleidsregels voorrang hebben boven een bijlage, formulier of rekenprotocol dat erin wordt genoemd. Deze beleidsregels verwijzen op meerdere plaatsen naar nog op te stellen bijlagen en een rekenprotocol; het is niet haalbaar om al die documenten telkens gelijktijdig met deze beleidsregels te actualiseren. Een uitdrukkelijke voorrangregel voorkomt dat een onbedoelde tegenstrijdigheid in een bijlage de tekst van de beleidsregels zelf zou kunnen opzijzetten.

Artikel 3. Doel

De rol die de gemeente heeft op grond van de Systeemcode Elektriciteit 2026 betreft het uitoefenen van een privaatrechtelijke rechtshandeling: het contracteren van transportcapaciteit met de netbeheerder. Van een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht is geen sprake. De gemeente is niettemin als bestuursorgaan gebonden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het gelijkheidsbeginsel zoals uitgewerkt in de Didam-jurisprudentie. Het tweede lid brengt tot uitdrukking dat de gemeente met de opname van een project op de volgordelijst uitsluitend een inspanningsverplichting op zich neemt: de gemeente spant zich aantoonbaar in om transportcapaciteit te verkrijgen, maar garandeert de beschikbaarheid of toewijzing daarvan niet, omdat die beslissing bij de netbeheerder ligt.

Artikel 4. Gelijke behandeling projecten

De gelijke behandeling van gemeentelijke en private projecten is een cruciaal element van de Didam-doctrine. Dit artikel borgt het gelijkheidsbeginsel door te bepalen dat een project waarbij de gemeente zelf opdrachtgever is, aan dezelfde regels wordt getoetst als een project van een projectontwikkelaar, dat een gemeentelijk project geen automatische voorrangspositie geniet.

Artikel 5. Procedure verzoek opname volgordelijst

Het bieden van een transparante verdelingsprocedure, door vooraf kenbaar te maken wanneer een verzoek kan worden ingediend vormt een belangrijk element van de Didam-doctrine. De beleidsregels voorzien in een transparante selectieprocedure, waarbij artikel 5 voorziet in het vooraf kenbaar maken van het proces en de daaraan verbonden tijdvakken.

Door de aanvraagperiode direct te koppelen aan de publicatie van de beleidsregels is voor iedere projectontwikkelaar onmiddellijk duidelijk wanneer een verzoek kan worden ingediend. Door het benoemen van een concrete einddatum kan er ook geen misverstand bestaan over voor welke datum het verzoek moet worden ingediend om in aanmerking te komen voor plaatsing op de volgordelijst op basis waarvan de gemeente het verzoek om prioritering in zal dienen.

De gemeente gaat uitsluitend een inspanningsverplichting aan jegens de projectontwikkelaar. Bij een resultaatsverplichting zou de gemeente instaan voor de daadwerkelijke toewijzing van transportcapaciteit, waarbij aansprakelijkheid op grond van wanprestatie open zou staan bij niet levering. Dat is niet mogelijk, nu niet de gemeente, maar de netbeheerder daarover gaat.

Artikel 6. Opname op de volgordelijst op verzoek projectontwikkelaar

Een helder aanvraagproces is essentieel voor een rechtmatige uitvoering. Voor de aanvraag van transportcapaciteit en prioritering moet de gemeente kunnen beschikken over een volledig

projectdossier dat kan worden ingediend bij de netbeheerder. Is een verzoek onvolledig, dan wordt het niet in behandeling genomen; de gemeente informeert de projectontwikkelaar daarover binnen vijf werkdagen en, voor zover de indieningstermijn of de toepasselijke peildatum dat nog toelaat, over de mogelijkheid tot aanvulling.

Artikel 7. Opname op de volgordelijst van eigen projecten

Voor projecten die de gemeente zelf initieert of realiseert, gelden dezelfde eisen aan het projectdossier als voor projecten van projectontwikkelaars, en is een toewijzing eveneens project- en projectlocatiegebonden.

Artikel 8. Bestuursverklaring

De bestuursverklaring is het centrale bewijsstuk van het prioriteringsverzoek. De elementen zijn cumulatief: alle onderdelen moeten zijn opgenomen. De eisen komen overeen met de eisen die zijn opgenomen in artikel 7.21, derde en vierde lid, van de Systeemcode Elektriciteit 2026.

Artikel 9. Rangorde bepaling volgordelijst

De prioriteringscriteria vormen de kern van deze beleidsregels. Zij bepalen de volgorde op de volgordelijst en dienen objectief, toetsbaar en redelijk te zijn. Dit zijn de drie eisen die de Didam jurisprudentie stelt aan selectiecriteria.

Artikel 9 werkt de prioritering uit in vier achtereenvolgende stappen. Elke volgende stap is uitsluitend van toepassing wanneer de voorgaande stap geen onderscheid oplevert.

Stap 1 – Start bouw

Projecten met een eerder geplande maand van start bouw staan hoger op de volgordelijst dan projecten met een latere start bouw. Het gaat hier niet om een wens, maar om een start bouwmaand die is onderbouwd met: een planning, een overeenkomst, subsidievoorwaarden of een vergunning planning.

De bewijsstukken moeten de opgegeven start bouwdatum concreet en plausibel maken, op basis van bewijsstukken zoals opgesomd in de rangorde van stap 2. Een omgevingsplan of BOPA zonder verdere planningsonderbouwing volstaat in de regel niet om een specifieke start bouwmaand te staven. Een combinatie van een civielrechtelijke overeenkomst met een planning, subsidieafspraken of vergunningsconditie biedt dat wel. De gemeente beoordeelt per geval of de bewijsstukken de opgegeven datum afdoende onderbouwen. De gemeentelijke standaard doorlooptijden zijn het uitgangspunt (start bouw 21 maanden ná principebesluit óf 27 maanden vanaf indienmoment principeverzoek).

Stap 2- Projectrijpheid

Stap 2 is gebaseerd op de planologische en de privaatrechtelijke positie van het project. De rangschikking weerspiegelt de mate van realisatiezekerheid: hoe concreter de positie, hoe groter de kans dat de aangevraagde transportcapaciteit ook daadwerkelijk en tijdig wordt benut.

De hiërarchie van de bewijsstukken berust op de planologische zekerheid en de privaatrechtelijke binding. Voor de rangschikking zijn drie soorten bewijsstukken relevant: de omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit, de civielrechtelijke overeenkomst en het onherroepelijk omgevingsplan of de onherroepelijke vergunning voor een BOPA. Elk bewijsstuk vertegenwoordigt een andere mate van zekerheid over de realisatie van het project.

Een project wordt ingedeeld in de hoogste subcategorie waaraan het de vereiste bewijsstukken kan overleggen. Voldoet een project aan meerdere subcategorieën tegelijk, dan geldt de hoogste. De gemeente motiveert de indeling per project transparant.

Een anterieure overeenkomst, koopovereenkomst of exploitatieovereenkomst die voor 1 juli 2026 is gesloten, verleent geen automatisch recht op transportcapaciteit en levert evenmin een bevoorrechte

positie op de volgordelijst op. Dergelijke overeenkomsten worden voor de toepassing van stap 2 gelijkgesteld met andere civielrechtelijke overeenkomsten die na 1 juli 2026 zijn gesloten. Zij kunnen bijdragen aan de projectrijpheidonderbouwing, maar worden beoordeeld aan de hand van dezelfde rangorde als overeenkomsten die na inwerkingtreding zijn gesloten.

Onder categorie 8 onder stap 2 worden projecten bedoeld met de volgende bewijsstukken:

- Overeenkomst tussen gemeente en het Rijk over rijkssubsidies voor woningbouw.
- Prestatieafspraken tussen gemeenten en woningcorporaties.
- College- of raadsbesluit met gemeente als initiatiefnemer voor woningbouw of onderwijshuisvesting.

Stap 3 – Maatschappelijk belang

De gemeente acht het van belang om het maatschappelijk belang van een project een rol te geven bij de verdere rangschikking van gelijkwaardige aanvragen, nadat stap 1 en stap 2 geen onderscheid hebben opgeleverd. De in deze stap opgenomen criteria houden verband met de prioriteiten zoals opgenomen in de gemeentelijke woonvisie.

Stap 4 – Datum van oplevering

Stap 4 is van toepassing wanneer na toepassing van de eerdere stappen nog geen onderscheid bestaat. De verwachte maand waarop het project wordt opgeleverd biedt de laatste onderscheiding tussen gelijkwaardige projecten. Een eerder verwacht tijdstip van oplevering geeft een sterkere aanwijzing dat de toegewezen transportcapaciteit ook daadwerkelijk en snel wordt benut. Dit sluit aan op het doel van het ACM-prioriteringskader: transportcapaciteit wordt toegewezen aan de partij die die capaciteit het eerst benut. Een project dat eerder zijn eerste woningen oplevert, doet al eerder een beroep op het net.

Artikel 10. Loting bij gelijke rangordebepaling volgordelijst

Loting als tiebreaker is noodzakelijk om te voorkomen dat gelijke gevallen ongelijk worden behandeld. De overgangsperiode bij de werkwijze 'Eerder aanvragen' brengt een specifiek risico mee: als alle projecten gelijktijdig worden ingediend en de selectiecriteria geen onderscheid bieden, kan loting als enige objectieve methode gelden. Loting is een door de rechtspraak erkende en objectieve methode bij gelijkwaardigheid van aanvragen. De openbaarheid van de loting is vereist om de transparantie te waarborgen en bezwaren te voorkomen.

De trekking kan digitaal uitgevoerd worden door een onafhankelijk systeem in aanwezigheid van een onafhankelijke getuige. De onafhankelijke getuige hoeft niet een notaris te zijn. De aanwezigheid van een onafhankelijke getuige neemt elke schijn van partijdigheid van de gemeente weg. De uitslag moet vastgelegd worden in een officieel proces-verbaal. Alle deelnemers worden individueel geïnformeerd over de uitslag en krijgen transparantie over hoe het proces is verlopen. Zij worden ook uitgenodigd om de loting bij te wonen.

Artikel 11. Transparantie en motivering

De gemeente motiveert de vastgestelde volgordelijst transparant en toetsbaar door per project de toepassing van artikel 9 en, indien van toepassing, de uitkomst van een loting te vermelden. Dit sluit aan bij de Didam-eis dat selectiecriteria objectief, toetsbaar en redelijk moeten zijn. Een projectontwikkelaar kan bovendien een schriftelijke toelichting op de aan zijn project toegekende positie opvragen.

Artikel 12. Regionale afstemming en gemeentelijke terugvaloptie

De netbeheerder behandelt van gemeenten afkomstige verzoeken binnen een congestiegebied op volgorde van binnenkomst. Zonder regionale afstemming zou de gemeente die het eerst indient voorrang krijgen, ook wanneer een andere gemeente een project met een hogere regionale prioriteit heeft. Dit artikel verplicht het college zich in te spannen voor regionale afstemming, maar koppelt het toepassen van een regionale volgorde aan de voorwaarde dat vóór de peildatum concrete, schriftelijke regionale afspraken tot stand zijn gekomen over de deelnemende partijen, de criteria, het bevoegde orgaan en de geschillenbehandeling. Ontbreken die afspraken tijdig, dan stelt het college zelfstandig de gemeentelijke volgordelijst vast en past deze toe, zodat het uitblijven van regionale overeenstemming de gemeentelijke indiening nooit blokkeert of vertraagt (vierde lid).

Het eerste lid zet bewust de eigen bevoegdheid en verantwoordelijkheid van het college om de volgordelijst vast te stellen voorop; de regionale afstemming is daaraan ondergeschikt en wordt verwerkt voor zover de regio tijdig een bruikbare inhoudelijke bijdrage levert, niet andersom. Om dezelfde reden behoeft een regionale werkwijze of regionale afspraak geen eigen, afzonderlijke bekendmaking: zij wordt verwerkt in het collegebesluit over de volgordelijst en is daarmee onderdeel van het gemeentelijke beleid, bekendgemaakt overeenkomstig artikel 13.

Artikel 13. Bekendmaking volgordelijst

De gemeente maakt de vastgestelde volgordelijst openbaar via de gemeentelijke website en het Elektronisch Gemeentebblad, uiterlijk 17 september 2026 voor de datum van indiening bij de netbeheerder, zodat betrokkenen kennis kunnen nemen van hun positie en zo nodig tijdig een geschil op grond van artikel 14 kunnen indienen.

Artikel 14. Geschillenregeling

De vaststelling van de volgordelijst betreft geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, maar een handeling ter voorbereiding van privaatrechtelijk handelen. Dit artikel biedt niettemin een laagdrempelige geschillenregeling met een niet-fatale reactietermijn van tien dagen en een standstill totdat het college een standpunt heeft ingenomen, en laat de mogelijkheid om een geschil aan de burgerlijke rechter voor te leggen onverlet.

Artikel 15. Wijziging en intrekking van de volgordepositie

De volgordepositiebepaling is een handeling ter voorbereiding van een privaatrechtelijke rechtshandeling; van een beschikking in de zin van de Algemene wet bestuursrecht is geen sprake.

Een volgordepositie wordt toegekend op basis van de informatie en het programma die de projectontwikkelaar op het moment van indiening heeft aangeleverd, of waarover de gemeente bij eigen projecten zelf over beschikt. De limitatieve gronden in het eerste lid kunnen rechtvaardigen dat de gemeente de positie herziet. Intrekking of wijziging op andere gronden vindt niet plaats. Relevante wijzigingen zijn wijzigingen die van invloed zijn op de plaatsing op de volgordelijst, zoals bijvoorbeeld het moment van start bouw.

Over de wijziging in rangorde wordt transparant gecommuniceerd. Uiteraard kan wijziging alleen plaatsvinden voor zolang de volgordelijst nog niet is ingediend bij de netbeheerder. Op het moment dat de lijst is ingediend ligt de verdere verantwoordelijkheid bij de netbeheerder en kan die, op grond van de hem toekomende bevoegdheden, naar bevinden handelen. Hier speelt ook mee dat een wijziging die meer transportcapaciteit of een andere locatie vergt, op grond van de Systeemcode Elektriciteit 2026 kwalificeert als een nieuw verzoek en daarmee de bestaande prioriteitspositie doet vervallen.

Artikel 16. Indienen verzoek conform volgordelijst

Het indienen van de transportverzoeken en prioriteringsverzoeken vormt het sluitstuk van een zorgvuldige selectieprocedure en vindt pas plaats nadat een eventueel geschil op grond van artikel 18 is afgehandeld.

Het tweede lid verwijst voor de financiële voorwaarden naar artikel 17 (Financiële dekking). Het derde lid draagt de gemeente op de indiening af te stemmen met de andere gemeenten binnen hetzelfde congestiegebied, zodat het project met de hoogste rangorde binnen het congestiegebied ook daadwerkelijk bovenaan de lijst van de netbeheerder terechtkomt.

Artikel 18. Hardheidsclausule

Artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht vereist dat een bestuursorgaan van een beleidsregel afwijkt indien onverkorte toepassing voor een belanghebbende gevolgen zou hebben die onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen. Dit artikel codificeert die wettelijke verplichting in de beleidsregels zelf, zodat voor projectontwikkelaars en de gemeente buiten twijfel staat dat in bijzondere gevallen maatwerk mogelijk is.

Artikel 19. Inwerkingtreding en Artikel 20. Citeertitel

Deze artikelen bevatten de gebruikelijke slotbepalingen: inwerkingtreding op de dag na bekendmaking in het Elektronisch Gemeenteblad, en de citeertitel waaronder de beleidsregels worden aangehaald.